

C-231

Green Deal Circulaire Festivals

Partijen:

1. De minister van Economische Zaken en Klimaat, de heer Eric Wiebes, hierna te noemen: EZK;
2. De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw S. van Veldhoven- Van der Meer, hierna te noemen: IenW;

Partijen genoemd onder 1 en 2, beiden handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan, hierna samen te noemen: **“de Rijksoverheid”**;

3. Alles Komt Goed B.V. (NL) - Zwarte Cross/ Mañana Mañana; vertegenwoordigd door de heer M.W. ten Zijthoff
4. Amsterdam Open Air BV en Air Festival Holding B.V. (NL) - Amsterdam Open Air/ Milkshake; vertegenwoordigd door de heer N.N. de Geus
5. Apenkooi Events B.V. (NL) - DGTL; vertegenwoordigd door de heer J.G.A. Goossen
6. Boardmasters Limited (UK) - Boardmasters; vertegenwoordigd door de heer R.P. Scully
7. Body&Soul Event Creations Ltd (IE) – Body & Soul festival; vertegenwoordigd door mevrouw M. Best
8. Boomtown festival (VK) - Boomtown; vertegenwoordigd door mevrouw E. Ford
9. Foreningen Roskilde Festival (DK) - Roskilde; vertegenwoordigd door mevrouw F.M. Frederiksen
10. FRHUG Festival GmbH & Co KG. (DE) - Lollapalooza Berlin; vertegenwoordigd door mevrouw F. Szép
11. Friendly Fire (NL)- Best Kept Secret Festival; vertegenwoordigd door de heer M.S. Westerik
12. MOJO (NL) - Down the Rabbit Hole / A Camping flight to Lowlands Paradise/ North Sea Jazz; vertegenwoordigd door de heer R.M. Brouwer
13. The Factory bvba (BE) - Pukkelpop; vertegenwoordigd door de heer R. Scaut
14. Shambala (VK) - Shambala; vertegenwoordigd door de heer C. Johnson
15. Stichting Eurosonic Noorderslag (NL) - Eurosonic/ Noorderslag/ ESNS conference; vertegenwoordigd door de heer D.A.J. Houben
16. Stichting Into The Great Wide Open (NL) - Into The Great Wide Open; vertegenwoordigd door de heer T.J.P. Couzij
17. Stichting Vierdaagsefeesten (NL) - Vierdaagsefeesten Nijmegen; vertegenwoordigd door de heer L.F.J. Weterings
18. We Love Green Association (FR) - We Love Green Festival; vertegenwoordigd door mevrouw M.P. Sabot

Partijen genoemd onder 3 tot en met 18 hierna samen te noemen: **“de festivalorganisaties”**;

Partijen 2 tot en met 18 hierna samen te noemen **“de deelnemers aan de Green Deal”**;

Hierna allen gezamenlijk te noemen: **Partijen**

Algemene overwegingen

1. Om onze welvaart ook voor toekomstige generaties te behouden, is het nodig om het concurrentievermogen van onze economie te versterken en tegelijkertijd de belasting van het milieu en de afhankelijkheid van fossiele energie en schaarse grondstoffen te verminderen en als zodanig groene groei te realiseren.
2. Creativiteit, ondernemerschap, innovatie en kennis zijn essentieel om deze omslag naar groene groei mogelijk te maken. Bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties nemen volop concrete initiatieven voor vergroening van de economie en samenleving. Met de Green Deal Aanpak wil het kabinet deze dynamiek in de samenleving op groene groei, ook als uiting van de energieke samenleving, optimaal benutten.

3. Green Deals bieden bedrijven, burgers en organisaties een laagdrempelige mogelijkheid om samen met de overheid te werken aan groene groei. Initiatieven uit de samenleving staan daarbij aan de basis. Daar waar deze tegen belemmeringen aanlopen die volgens initiatiefnemers kunnen worden aangepakt op Rijksniveau, wil het kabinet zich inzetten deze weg te nemen of op te lossen om zo deze initiatieven te faciliteren en te versnellen. In een Green Deal leggen partijen hierover concrete afspraken schriftelijk vast.
4. De resultaten van een Green Deal kunnen gebruikt worden bij andere, vergelijkbare projecten, waardoor er navolging kan plaatsvinden en de reikwijdte van een Green Deal kan worden vergroot zonder dat daar specifieke ondersteuning vanuit de Rijksoverheid tegenover staat.

Specifieke overwegingen

Naar een circulaire economie

1. Om onze welvaart voor toekomstige generaties te behouden, is een fundamentele verandering in hoe we grondstoffen gebruiken noodzakelijk.
2. Er is een overgang nodig naar een slimmer model van grondstoffenbeheer, waarbij waardevolle materialen in omloop worden gehouden, waardoor de behoefte aan schaarse grondstoffen afneemt. De circulaire economie biedt een antwoord op de grootste uitdaging van de 21e eeuw.
3. In een karakteristieke circulaire economie wordt afval er “uitgewerkt” (designed out), worden hernieuwbare hulpbronnen gebruikt, wordt systeemdenken toegepast en weerspiegelen de prijzen de werkelijke kosten. Het door de Ellen MacArthur Foundation ontwikkelde en veelgebruikte model van een circulaire economie stoelt op drie hoofdbeginselen:
 - a. Het behoud en de verbetering van het natuurlijk kapitaal door het beheersen van eindige voorraden en het in evenwicht brengen van de stromen van hernieuwbare hulpbronnen;
 - b. Het optimaliseren van de opbrengst van hulpbronnen door het circuleren van producten, componenten en materialen die te allen tijde op hun hoogste gebruikswaarde worden aangewend in zowel technische als biologische cycli;
 - c. Het bevorderen van de doeltreffendheid van systemen door het aantonen en uitwerken van negatieve externe effecten.
4. De Europese Unie streeft naar een overstap van een lineaire naar een circulaire economie om duurzame ontwikkeling te bevorderen, het mondiale concurrentievermogen te stimuleren en nieuwe banen te creëren. In Nederland is er het Rijksbrede programma circulaire economie ‘Nederland Circulair in 2050’, dat zich richt op de ontwikkeling en realisatie van een circulaire economie voor 2050 in Nederland.
5. De Europese richtlijn¹ betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu (kunststofproducten voor eenmalig gebruik), die deel uitmaakt van de kunststoffenstrategie van de EU en het Actieplan voor de circulaire economie, verbiedt bepaalde kunststofproducten voor eenmalig gebruik waarvoor alternatieven op de markt zijn, bevat maatregelen om het gebruik van kunststofverpakkingen voor voedingsmiddelen en drinkbekers te verminderen en stelt een doelstelling van 90% gescheiden inzameling van kunststofflessen vast voor 2029.
6. De Nederlandse overheid streeft ernaar het gebruik van primaire grondstoffen in 2030 met 50% te verminderen en in 2050 een volledig circulaire economie te hebben. Door het ondertekenen van het Plastic Pact NL² hebben IenW en het bedrijfsleven zich gecommitteerd aan de volgende vier doelstellingen voor 2025:
 - a. Alle eenmalig te gebruiken plastic producten en verpakkingen zijn waar mogelijk en zinvol herbruikbaar, maar in ieder geval 100% recyclebaar.
 - b. Er wordt niet meer dan noodzakelijk gebruik gemaakt van plastic materialen, resulterend in een vermindering van 20% van de hoeveelheid plastic (in kg).
 - c. Minimaal 70% van alle eenmalige plastic producten en verpakkingen die in Nederland in de afvalfase belanden, worden hoogwaardig gerecycled.
 - d. Alle eenmalig te gebruiken plastic producten zullen een zo hoog mogelijk percentage gerecyclede plastics bevatten, met een gemiddelde van minimaal 35%.

¹ Richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu (PB L 155/1, 12 juni 2019).

² <https://www.circulairondernemen.nl/uploads/oe657a0084a4f18dzff61335794ea3c7.pdf>.

De rol van festivals

7. Festivals zijn de afgelopen tien jaar steeds populairder geworden. In het afgelopen jaar vonden in Europa zo'n 25.000 festivals plaats, die meer dan 500 miljoen bezoekers trokken. Dit biedt mogelijkheden om het gedrag van bezoekers te beïnvloeden en hen te inspireren om zich thuis meer circulair te gedragen.
8. Festivals kunnen hun milieueffect verminderen door zorgvuldige keuzes te maken op het gebied van locatie, toegankelijkheid, vervoer en mobiliteit, catering, dranken en stroomvoorziening. Dit zal een positieve invloed hebben op het lokale milieu en daarnaast de CO₂-uitstoot en impact op het gebruik van land en water verminderen.
9. Festivals, met hun creativiteit en ondernemerschap, grotendeels afgebakende terreinen en hun tijdelijke aard, kunnen fungeren als microkosmos voor circulaire economische innovaties en experimenten.
10. Festivals hebben een brede impact en invloed binnen hun toeleveringsketen door de samenwerking met leveranciers en aannemers, zoals onlangs nog bleek uit de 'Plastic Promise'³ in Nederland en 'Drastic on Plastic'⁴ in het Verenigd Koninkrijk.
11. De festivalorganisaties zijn zich steeds meer bewust van de noodzaak om duurzamer te worden en nemen maatregelen om bijvoorbeeld zuinig om te gaan met materialen en om zwerfafval te voorkomen.
12. Festivals kunnen als model voor steden dienen. In korte tijd moeten ze in alle basisbehoeften voorzien, onder andere op het gebied van hygiëne, voedselvoorziening, onderdak en afvalverwerking. Met een festival als uitgangspunt kan men de inzichten verwerven die nodig zijn om de meest veelbelovende circulaire interventies verder te onderzoeken, ermee te experimenteren en deze te verbeteren. Het gezamenlijk weghalen van belemmeringen voor innovatie en het vinden van oplossingen, biedt de mogelijkheid om de transitie naar een circulaire economie als samenleving te versnellen.

Green Deal Circulaire Festivals

13. In Nederland worden Green Deals ingezet als middel om de overgang naar een klimaatneutrale en circulaire economie te bevorderen. Met deze aanpak faciliteert en versnelt de Rijksoverheid innovatieve en vrijwillige bottom-up initiatieven uit de samenleving. Sleutelementen zijn integrale samenwerking tussen de deelnemers (partners in meerdere waardeketens, publiek-private samenwerking, beste praktijken, rapportage en monitoring) en een praktische 'geval per geval'-aanpak.
14. Green Deals zijn bedoeld om de belemmeringen voor de overgang naar een klimaatneutrale en circulaire economie weg te nemen. Ze worden als zeer succesvol beschouwd en zijn dan ook door de Europese Commissie erkend als een "goed EU-praktijkvoorbeeld".
15. De Green Deal Circulaire Festivals bouwt voort op de Nederlandse Green Deal Afvalvrije Festivals. Het doel van de Green Deal Afvalvrije Festivals was het verminderen van de hoeveelheid afval op Nederlandse festivals en het verbeteren van gescheiden inzameling en recycling. De Green Deal Afvalvrije Festivals ondersteunde festivals door een toolkit te ontwikkelen en kennis op het gebied van afval en grondstoffen te delen.
16. De Green Deal Circulaire Festivals heeft een bredere reikwijdte en streeft naar circulariteit voor een breed scala aan thema's (waaronder energie en water) en faciliteert samenwerking op Europese schaal. Dit weerspiegelt het internationale karakter van de festivals en de Europese samenwerking op het gebied van circulariteit.
17. De Green Deal Circulaire Festivals stelt internationale koplopers in staat om nieuwe en ambitieuze initiatieven, van de festivalorganisaties die streven naar circulariteit in 2025, mogelijk te maken. Het model voor een circulair festival dat door middel van deze Green Deal wordt ontwikkeld zal voor andere festivals en evenementen reproduceerbaar zijn. Het model en de ervaringen uit deze Green Deal kunnen voor lokale autoriteiten of maatschappelijke organisaties als inspiratiebron dienen voor toepassingen op grotere schaal.

³ <https://www.plasticpromise.nl/>.

⁴ <https://aiforg.com/drastic-on-plastic/>.

Partijen komen het volgende overeen:

1. Begripsomschrijvingen, doelstelling en resultaten

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In het kader van deze Green Deal worden door de Partijen de volgende begripsomschrijvingen gebruikt:

Circulair: voor deze Green Deal streven de festivalorganisaties naar een zo hoog mogelijk niveau van circulariteit op de zogeheten R-ladder⁵ (zie figuur 1) op een breed scala aan relevante thema's, waaronder water en energie. Uit de R-ladder blijkt dat preventie van het gebruik van materialen en middelen als uitgangspunt wordt genomen, alvorens na te denken over hergebruik van zoveel mogelijk materialen en middelen.

Figuur 1. Niveaus van circulariteit (van hoog naar laag)

1. Refuse: voorkomen van gebruik van grondstoffen
2. Reduce: verminderen van gebruik van grondstoffen
3. Renew: herontwerpen van producten met het oog op circulariteit
4. Reuse: opnieuw gebruiken van producten (tweedehands)
5. Repair: onderhouden en herstellen van producten
6. Refurbish: product nieuw leven inblazen
7. Remanufacture: nieuwe producten vervaardigen uit tweedehandse producten
8. Repurpose: producten hergebruiken met een ander doel
9. Recycle: materiaalstromen redden met de hoogst mogelijke waarde

Model voor een circulair festival: een beschrijving van hoe een circulair festival er idealiter uitziet, dat wil zeggen het hoogst mogelijke niveau op de R-ladder, met inachtneming van de kennis, instrumenten en middelen die op dat specifieke moment beschikbaar zijn.

Monitoringsinstrument: een methode ontwikkeld tijdens de Green Deal om een nulmeting van de circulariteit uit te voeren en de voortgang te monitoren.

Roadmaps: de thema's en componenten waar elke festivalorganisatie zich tijdens de door deze Green Deal bestreken periode op wil richten, met inbegrip van ambities per thema en acties (projecten en pilots) om deze te bereiken.

Thema's: de thema's waarbij de circulariteit verbeterd moet worden door deze Green Deal zijn energie, water, efficiënt gebruik van hulpbronnen (materialen en afval), kunststoffen, voedsel, reizen en vervoer. Elk thema bestaat uit verschillende componenten.

Artikel 2. Overkoepelende doelstelling

De festivalorganisaties streven ernaar om in 2025 circulair te zijn en als een inspiratiebron voor bezoekers en voorbeeld voor andere festivals te dienen. De Rijksoverheid bevordert de realisatie van deze doelstelling.

Artikel 3. Beoogde uitkomsten

De beoogde concrete uitkomsten binnen deze overkoepelende doelstelling zijn:

1. De deelnemers aan de Green Deal maken en implementeren een model voor circulaire festivals.
2. De deelnemers aan de Green Deal ontwikkelen en implementeren hun eigen specifieke roadmaps voor een circulair festival en delen hun beste praktijken en andere relevante ervaringen met elkaar.
3. De deelnemers aan de Green Deal ontwikkelen en implementeren een monitoringsinstrument.
4. De deelnemers aan de Green Deal gebruiken communicatie- en gedragsveranderingsinstrumenten om andere partijen en bezoekers te inspireren tot meer circulaire praktijken.

⁵ De R-ladder zoals beschreven in Cramer, J. (2017). *The Raw Materials Transition in the Amsterdam Metropolitan Area: Added Value for the Economy, Well-Being, and the Environment*, *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 59(3), 14-21.

Artikel 4. Acties

Acties van de festivalorganisaties:

1. De festivalorganisaties zullen tijdens de door deze Green Deal bestreken periode een actieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een model voor een circulair festival. Het model richt zich op de volgende zes thema's omdat deze gezamenlijk de grootste impact opleveren voor festivals:⁶
 - a. Energie: Het gebruik van hernieuwbare energie in plaats van dieselgeneratoren en het maximaliseren van de energie-efficiëntie.
 - b. Water: Vermindering van het gebruik van drinkwater voor doelen anders dan drinken en een duurzame verwerking van afvalwater.
 - c. Efficiënt gebruik van hulpbronnen (materialen en afval): Vermindering en recycling van materialen die na een festival niet worden hergebruikt, zoals decoratie en bouwmaterialen en allerlei afval van bezoekers.
 - d. Kunststoffen: Elimineren van het gebruik van onnodige kunststofproducten en verpakkingen ("fast moving consumer goods").
 - e. Voedsel: Vermindering van de ecologische voetafdruk van voedsel en dranken, en ervoor zorgen dat ze maatschappelijk en ethisch verantwoord geproduceerd zijn.
 - f. Reizen en vervoer: Reductie van koolstofemissies tijdens reizen en vervoer.⁷
2. Deze thema's kunnen weer worden onderverdeeld in specifieke componenten waarop festivals zullen streven naar circulariteit. De festivalorganisaties zullen (in de in deel 3 bedoelde werkgroep) samenwerken om belemmeringen te identificeren en innovatieve oplossingen te stimuleren. Daarnaast zullen ze bestaande componenten (goede praktijken en bewezen technieken) aanwenden en delen om een circulair model per thema te creëren, die onderdeel zullen uitmaken van het algehele model.
3. De festivalorganisaties delen hun kennis en beste praktijken met als doel ontwikkelen van het model voor circulaire festivals. Acties met betrekking tot een bepaald component kunnen soms van invloed zijn op andere componenten. Dit geeft inzicht in de integraliteit van alle thema's, wat derhalve ook een belangrijk onderdeel van de monitoring en kennisdeling vormt.
4. De festivalorganisaties hebben niet bij voorbaat directe invloed op elk afzonderlijk component van een thema. Zo kunnen ze bezoekers niet dwingen gebruik te maken van het openbaar vervoer. Daarom is gedragsverandering ook een belangrijk onderdeel. Maatregelen om het gedrag te beïnvloeden zullen niet alleen gericht zijn op het gedrag van bezoekers op het festival zelf, maar zijn ook bedoeld om bezoekers te motiveren tot duurzaam handelen als ze thuis zijn en andere festival- en evenementenorganisaties te inspireren om hun circulariteit te verbeteren.
5. De festivalorganisaties kiezen zelf de thema's en themacomponenten die ze in hun eigen specifieke roadmaps willen opnemen, gebaseerd op hun inschatting van welke componenten het meest bijdragen aan een hoger niveau van circulariteit voor hun festival op een bepaald moment. Door deze individuele benadering wordt rekening gehouden met de specifieke context (omgeving, regelgeving, etc.) van een festival.
6. De festivalorganisaties beschrijven in hun roadmaps wat hun ambities zijn per component en welke acties ze zullen ondernemen, zoals pilots en projecten, om hoger op de Ladder van Circulariteit (R-ladder) te komen.

Acties van IenW:

7. IenW stelt zijn eigen expertise ter beschikking en deelt de beschikbare kennis.
8. IenW faciliteert het delen van kennis en expertise door de Partijen onderling.
9. IenW identificeert juridische belemmeringen voor circulaire innovatie en pakt deze waar mogelijk aan.
10. In de periode van 2019 tot 2025 zal IenW het programmamanagementteam faciliteren.

⁶ Gebaseerd op de materiaalstromanalyses van diverse Nederlandse festivals.

⁷ Festivalorganisaties zijn niet in de positie om bezoekers te dwingen te kiezen voor bepaalde vervoersmiddelen; daarom richten de maatregelen zich op het beïnvloeden van gedrag.

Acties van de deelnemers aan de Green Deal:

11. De deelnemers aan de Green Deal spannen zich in om de beoogde uitkomsten van de innovaties en pilots voor themacomponenten te verwezenlijken en de integraliteit van de themacomponenten gedurende de duur van deze Green Deal te waarborgen. Goede praktijken en andere relevante ervaringen worden gedeeld en gebruikt om het model verder te ontwikkelen.
12. De deelnemers aan de Green Deal ontwikkelen een instrument om de voortgang bij het verwezenlijken van de resultaten te monitoren. Dit instrument wordt gebruikt om per thema tot een nulmeting te komen, om de voortgang vast te leggen en om inzicht te krijgen in de directe en indirecte effecten van interventies op verschillende thema's. Dit dynamische instrument zal gedurende de looptijd van deze Green Deal worden verbeterd en de gegevensverzameling zal in de loop van de tijd steeds uitgebreider en betrouwbaarder worden.

2. Aanpak

Artikel 5. Aanpak

De festivalorganisaties zullen afzonderlijk en tezamen actie ondernemen om een hoger niveau van circulariteit te bewerkstelligen. In het kader van deze Green Deal blijven zij projecten en pilots ontwikkelen en hanteren zij een drietrapsaanpak:

- Fase 1 (2019-2020): Deze fase bestaat uit het inventariseren van de mate van circulariteit die de festivals hebben en het niveau dat zij nastreven voor de verschillende thema's. De eerste versie van het model voor een circulair festival (hoe zou een circulair festival er in 2025 uitzien op basis van onze huidige kennis?) wordt gebaseerd op deze inventarisatie.
 - Ten tweede zullen de deelnemers aan de Green Deal - in samenwerking met relevante stakeholders - binnen zes maanden na ondertekening van de Green Deal - een eerste versie van het monitoringsinstrument ontwikkelen en een nulmeting uitvoeren voor elk festival. Dit monitoringsinstrument wordt tevens gebruikt om de voortgang te monitoren en wordt verder ontwikkeld tijdens de looptijd van de Green Deal.
 - Na de nulmeting in 2020, wordt de voortgang op de themacomponenten gemeten in 2023 (tussentijdse resultaten) en 2025 (eindresultaten).
- Fase 2 (2021): In deze fase zullen de festivalorganisaties hun eigen roadmaps opstellen, gebaseerd op het model voor circulaire festivals, inclusief een verkenning van de benodigde innovaties per thema om hoger op de R-ladder terecht te komen en om het gedrag te beïnvloeden indien nodig.
- Fase 3 (2021-2025): In deze fase worden de individuele roadmaps geïmplementeerd en waar nodig aangepast. Door middel van pilots en innovaties wordt het model voor een circulair festival verder ontwikkeld.
 - Innovaties, het delen van goede praktijken en kennis, en het identificeren van belemmeringen die circulariteit in de weg staan, zullen ervoor zorgen dat festivals voor diverse thema's hoger op de R-ladder komen te staan.

Aan het einde van de Green Deal in 2025 zijn de individuele roadmaps geïmplementeerd; is er een instrument ontwikkeld om de circulariteit van festivals te monitoren; hebben interventies gericht op gedragsverandering en communicatie de bezoekers geïnspireerd tot meer circulaire praktijken; en is er een robuust en reproduceerbaar model voor circulaire festivals ontwikkeld met circulaire componenten die zo hoog mogelijk op de R-ladder staan.

3. Governance

Artikel 6. Organisatiestructuur

Voor de uitvoering van deze Green Deal wordt een organisatiestructuur ingesteld die bestaat uit een:

- a. Consortium;
- b. Werkgroep;
- c. High-level groep;
- d. Programmamanagementteam.

Artikel 7. Consortium

1. Er wordt een Consortium samengesteld bestaande uit vertegenwoordigers op directieniveau van alle deelnemers aan de Green Deal.
2. Het Consortium komt drie keer bijeen:
 - a. in 2019 om de samenwerking tussen de Partijen te starten;
 - b. in 2023 om het verslag van de tussentijdse resultaten van deze Green Deal vast te stellen;
 - c. in 2025 om de eindresultaten van deze Green Deal vast te stellen.

Artikel 8. Werkgroep

1. Er wordt een werkgroep samengesteld bestaande uit vertegenwoordigers van de deelnemers aan de Green Deal en het programmamanagementteam.
2. De werkgroep ontwikkelt het model en het monitoringsinstrument. De werkgroep richt zich ook op de uitwisseling van goede praktijken en kennis. Indien nodig kunnen tevens deskundigen en belanghebbenden uit de thematische gebieden worden betrokken.
3. De frequentie van de vergaderingen en de samenstelling van de deelnemers is afhankelijk van de ambities van de werkgroep.
4. Indien nodig kan de werkgroep ook gedeeltelijk bijeenkomen voor een specifiek thema.
5. De werkgroep rapporteert aan het programmamanagementteam over de ontwerpcomponenten van het model (inclusief innovaties, belemmeringen en bestaande elementen), over de voortgang en over de effecten van interventies.
6. Partijen verbinden zich over en weer, de in het kader van (de uitvoering van) deze Green Deal uitgewisselde dan wel uit te wisselen informatie geheim te houden en deze geheel noch gedeeltelijk aan enige derde bekend te maken, behoudens voor zover een verplichting tot openbaarmaking voortvloeit uit een internationaal verdrag, de wet, een rechterlijke uitspraak of deze Green Deal.
7. De deelnemers aan de Green Deal zijn in principe bereid om incidentele zittingen van de werkgroep te faciliteren.

Artikel 9. High-level-groep

1. Er wordt een High-level-groep samengesteld bestaande uit:
 - a. een voorzitter;
 - b. een delegatie op hoog niveau die de festivalorganisaties gezamenlijk vertegenwoordigt;
 - c. een vertegenwoordiger van IenW;
2. De focus van de High-level groep ligt op versteviging van het netwerk en het overzicht houden op de doelstellingen en resultaten van de Green Deal, op basis van de jaarlijkse voortgangsmonitoring.

Artikel 10. Programmamanagementteam

1. Er wordt een programmamanagementteam samengesteld door de deelnemers aan de Green Deal dat onder leiding staat van een programmamanager.
2. Het programmamanagementteam fungeert als secretariaat voor de uitvoering van deze Green Deal.
3. Het programmamanagementteam faciliteert de voortgang van de uitvoering van deze Green Deal en de jaarlijkse monitoring.
4. Het programmamanagementteam rapporteert jaarlijks aan de High-level groep over de voortgang van deze Green Deal.
5. Het programmamanagementteam bereidt de verslaglegging van de tussentijdse resultaten en einderesultaten voor.
6. Het programmamanagementteam organiseert bijeenkomsten van het Consortium, de High-level-groep en de Werkgroep.

Artikel 11. Communicatie

1. Het programmamanagementteam stelt binnen zes maanden na de ondertekening van de Green Deal een communicatieplan op dat ter goedkeuring aan de Partijen wordt voorgelegd. Het plan wordt gebruikt om de relevante resultaten van deze Green Deal aan anderen, op verschillende nationale en internationale fora, te communiceren.
2. Het communicatieplan bevat richtlijnen en afspraken over communicatie over de Green Deal, de resultaten, mogelijke communicatiemiddelen, rollen en tijdslijnen.
3. Het communicatieplan wordt zo nodig tijdens de looptijd van de Green Deal bijgewerkt.

Artikel 12. Monitoring

1. De monitoring is gericht op uitkomsten (gerelateerd aan het doel) en output (gerelateerd aan de inspanningen).
2. Monitoring van de uitkomsten hangt samen met het overkoepelende doel van de Green Deal (artikel 2), het streven naar circulariteit in 2025, waarbij het hoogst mogelijke niveau op de R-ladder per thema wordt nagestreefd. Hiervoor zal in fase 1, zoals genoemd in artikel 5 van deze Green Deal, een instrument worden ontwikkeld. Dit is tevens een van de beoogde uitkomsten van de Green Deal.
3. Het programmamanagementteam zorgt voor de monitoring van de jaarlijkse voortgang van de output in relatie tot resultaten en acties (artikelen 3 en 4) en maakt daarbij gebruik van door de festivalorganisaties verstrekte informatie.

4. Slotbepalingen

Artikel 13. Uitvoering in overeenstemming met het recht

1. De afspraken van deze Green Deal en de nadere uitwerking daarvan zullen in overeenstemming met het internationale, Europese en Nederlands recht worden uitgevoerd, in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.
2. Deze Green Deal laat de relevante internationale, Europese en nationale geldende wet- en regelgeving voor de festivalorganisaties die niet in Nederland zijn gevestigd en de organisatie van festivals buiten Nederland onverlet.

Artikel 14. Wijzigingen

1. Iedere Partij kan de andere Partijen schriftelijk of per e-mail verzoeken de Green Deal te wijzigen. Elke wijziging vereist de schriftelijke toestemming van alle Partijen.
2. Binnen zes weken nadat een Partij aan de andere Partijen een verzoek tot wijziging per e-mail of schriftelijk heeft ingediend via het programmamanagementteam, zullen Partijen in overleg treden over dit verzoek.
3. De wijzigingen en verklaringen tot instemming dienen als bijlage aan de Green Deal te worden gehecht. De aangehechte wijzigingen vormen een integraal onderdeel van de Green Deal.

Artikel 15. Beëindiging

Een Partij kan zijn deelname aan de Green Deal te allen tijde beëindigen met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden. De kennisgeving van beëindiging dient schriftelijk te worden medegedeeld aan de andere Partijen.

Artikel 16. Toetreding

1. Andere partijen kunnen zich bij deze Green Deal aansluiten met schriftelijke instemming van alle Partijen.
2. Een nieuwe partij die zich bij de Green Deal wil aansluiten, dient een verzoek daartoe schriftelijk in bij het programmamanagementteam. Het programmamanagementteam stuurt het verzoek door naar alle Partijen.
3. Het verzoek tot toetreding en de verklaring tot instemming worden als bijlagen aan de Green Deal gehecht.

Artikel 17. Beslechting van geschillen

De deelnemers aan de Green Deal streven ernaar geschillen in verband met deze Green Deal in onderling overleg te beslechten.

1. Er is sprake van een geschil indien één van de Partijen daarvan schriftelijk en gemotiveerd melding maakt aan de andere Partijen, waarna alle Partijen eerst met elkaar in overleg treden om te bezien of in der minne een oplossing van het geschil kan worden gevonden.
2. Indien het minnelijk overleg niet binnen 6 maanden leidt tot een oplossing van het geschil kunnen Partijen deze Green Deal beëindigen, met inachtneming van artikel 15 van deze Green Deal.

Artikel 18. Nakoming

Partijen komen overeen dat de nakoming van de afspraken van deze Green Deal niet in rechte afdwingbaar is.

Artikel 19. Inwerkingtreding en duur

1. Deze Green Deal treedt in werking op de datum van ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2025.
2. Partijen nemen de uitvoering van de in deze Green Deal Circulaire Festivals genoemde afspraken zo snel mogelijk na inwerkingtreding ter hand.

Artikel 20. Openbaarmaking

Deze Green Deal zal samen met andere afgesloten Green Deals openbaar worden gemaakt, onder andere in de Staatscourant.

5. Ondertekening

**Aldus overeengekomen en in tweevoud ondertekend te Amsterdam op
17 oktober 2019,**

de Minister van Economische Zaken en Klimaat,

.....
Eric Wiebes

de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,

.....
S. van Veldhoven - Van der Meer

Alles Komt Goed B.V.,

.....
M. W. ten Zijthoff, Project Manager

Amsterdam Open Air BV en Air Festival Holding BV,

.....
N.N. de Geus, CEO

Apenkooi Events B.V.,

.....
J.G.A. Goossen, CEO

Boardmasters Limited,

.....
R.P. Scully, Sustainability Manager

Body&Soul Event Creations Ltd,

.....
M. Best, Operations Manager

Boomtown Festival,

.....
E. Ford, Sustainability Coordinator

Foreningen Roskilde Festival,

.....
F.M. Frederiksen, Sustainability Manager

FRHUG Festival GmbH & Co KG.,

.....
F. Szép, CEO

Friendly Fire,

.....
M.S. Westerik, Directeur

MOJO,

.....
R.M. Brouwer, Managing Director

The Factory bvba,

.....
R. Scaut, Project Manager

Shambala,

.....
C. Johnson, Operations Director and Sustainability Lead

Stichting Eurosonic Noorderslag,

.....
D.A.J. Houben, CEO

Stichting Into The Great Wide Open,

.....
T.J.P. Couzij, Aanjager Circulaire Transitie

Stichting Vierdaagsefeesten,

.....
L.F.J. Weterings, CEO

We Love Green Association,

.....
M.P. Sabot, CEO